

1	2	3	4	5
53.	Мошків		Гути	
54.	Жджаринка	1951	Трудолюбівка	
55.	Ульвівок	1951	Вільхове	Ільвівок
56.	Теляж	1951	Ланкове	Теляж
57.	Тудорковичі	1951	Федорівні	Тудорковичі
58.	Войславичі	1951	Волинське	Войславичі
59.	Цеблів		Цебрівка	Цеблів
60.	Жужіль		Жужеляни	
61.	Передмістя Белза	1951	Заболоття	
62.	Перемислів		Перемисловичі	
63.	Білка Шляхетська	1946	Верхня Білка	
64.	Пруси	1951	Ямпіль	

Література:

1. Архив Юго-Западной России, издаваемый Временной комиссией для разбора древних актов, высочайше учрежденной при Киевском военном, подольском и волынском генерал-губернаторе. К., 1859-1914.-ч.I-VII.
2. Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. – М.: Наука, 1978. – 199 с.
3. Пура Я.О. Походження назв населених пунктів Ровенщини. – Львів: Світ, 1990. – 144 с.
4. Русско-украинский словарь. – М., 1948. – С.229.

Summary:

Natalia Taranova. TRANSFORMATION OF TOPONYMS OF HOLOHOROKREMENETS' RIDGE AND MALE POLISSYA.

The article deals with the transformation that is natural change of geographic names in the course of its existence.

УДК 911.3:32

Андрій КУЗИШИН

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА РОЛЬ ЕКЗИТ-ПОЛУ В ЕЛЕКТОРАЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ

Малодослідженим напрямком політичної географії загалом, і електоральної географії зокрема, виступає прогнозування результатів виборів – екзит-пол. З соціологічної позиції він є результатом, максимально наближеним до реального волевиявлення громадян. Якщо враховано всі організаційні моменти, то екзит-пол може виступати результатом, з яким можна порівнювати всі інші дані. Хоч саму ідею подібного передбачення новітньою назвати не можна, та її значення недооцінити важко. Це не лише результат, а й опосередкована планова схема організації суспільства.

Дане явище донедавна розглядалося переважно з позицій соціології, тому й не дивно що саме в цій галузі напрацьовані основні результати. Так, дослідження пропонованого питання проводили І. Бекешкіна, І. Кучерів, О. Яременко, В. Полохало та ін. Фрагментарно дана проблема розглядалась в працях Е. Хана та М. Головатого.

Завданнями публікації можна визначити окреслення ролі екзит-полів в електоральній географії та обґрунтування територіальних відмінностей їх результатів.

Обов'язковим елементом екзит-полу виступає незаангажованість організаторів, чіткість та про європейсько запитань, охоплення різноманітних за статусом верств населення (віковим, статевим, соціальним) і особливо важливо – повна територіальна охопленість. Як показують останні проведені екзит-поли, їх важливою рисою є непровокативність. Сфера застосування їх результатів є широка – зовнішньополітична, внутрішньополітична,

соціально-політична, політико-ідеологічна, військово-політична, науково-технічна, державно-правова та ін. Тобто, вибір політичного лідера може уособлювати, репрезентувати ці сторони, що прямо можуть і не відслідковуватись.

Будучи однією з форм прогнозування (тобто соціально-економічне прогнозування), екзит-пол передбачає залежність від різних критеріїв, ознак і цілей, завдань, об'єктів, методів організації. До найважливіших з них відносяться:

- масштаб;
- характер;
- функції.

Більш реалістичним є метод екзит-полів, що проводиться за технологією таємного анкетування, коли сам виборець заповнює анкету і вкидає її до скриньки (ця технологія широко використовується в світі). За методикою усного інтерв'ювання виборці не завжди відверто висловлюють свої позиції – причому, чим менш значущим за функціями, чисельністю населення є населений пункт, тим більшою може бути частка прихованих результатів. Обов'язковим елементом екзит-полу є відмова від інтерв'ювання. Якщо порівнювати опитування на виході з дільниць 31 жовтня і 21 листопада 2004р., то в обох випадках їх загальний рівень в державі не перевищував 27% (при допустимих 33%). Таким чином, запропоновані результати слід вважати реалістичними та обґрунтованими.

Запровадження методи анонімного (скринькового) опитування було викликано результатами першого туру виборів (31 жовтня 2004р.), коли з політичних мотивів рівень відмов досягав в окремих регіонах країни 50-70%, що не могло реалістично відобразити результати опитування. Ідея скринькового опитування була запропонована Центром соціальних і політичних досліджень імені Разумкова і підтримана провідними соціологічними службами країни.

Опитуванням було охоплено всі верстви населення – від студентської молоді до пенсіонерів. Промовистим свідченням реалістичності екзит-полу є широке соціальне представництво (понад 50% інтерв'юєрів не приховували свій соціальний статус та рівень добробуту).

Загальні результати екзит-полів перших двох спроб виборів Президента України 2004р. Свідчать про загальну тенденцію до демократизації, проєвропейської та самостійницької орієнтації українського суспільства.

Таблиця 1

Зіставлення національних екзит-полів стосовно підтримки націонал-патріотичних сил 31 жовтня і 21 листопада за регіонами, %

Регіон	Дані 31 жовтня 2004р.	Дані 21 листопада 2004р.
Україна загалом		
Західний	48,9	89,7
Західно-Центральний	61,8	76,9
Східно-Центральний	37,5	54,8
Південний	23,7	30,4
Східний	6,1	12,6

Проводячи зіставлення опитувань 31 жовтня і 21 листопада можна чітко виділити регіон з усталеними позиціями націонал-патріотичного спрямування – Західний, де приріст голосів від одного до іншого туру позитивний і складає понад 10% (в першому – 78,9% проти 89,8% в другому). Характерно, що дана територія всі роки незалежності мала чітко виражений національний характер, традиції якої сягають попередніх століть. Найчіткіше позиція підтримки народного демократичного вибору простежується в галицьких областях, що є ключовими з національної позиції – за кандидата від демократичних сил висловилося від 95,1% в Тернопільській області до 92,6% в Івано-Франківській. Послідовність підтримки

зазначеного курсу в цих областях прослідковується в усіх виборчих кампаніях Незалежної України.

Особливе місце в західному регіоні займають волинські області. Тут досі збереглися, хоч і незначні, проросійські політичні традиції. Вони підкріплені панівним впливом на субрегіон Української Православної Церкви Московського Патріархату. Але навіть незважаючи на цю суперечливу політичну ситуацію волинські області більш ніж на $\frac{3}{4}$ висловились в підтримку демократичного та європейського шляху розвитку українського суспільства.

Незважаючи на явний і замаскований впливи недержавницького характеру на територію Закарпаття, особливості його геостратегічного положення, багатий рекреаційний потенціал, одвічне прагнення населення краю жити у єдиній українській державі вказує на історичну та географічну єдність території з Західним регіоном. Ще однією суттєвою причиною електоральної різнобарвності в області є поліетнічність території. Рівень довіри до народного вибору в регіоні складає 50%.

Також етнічно різнобарвною територією виступає Буковина, де крім українців проживають румуни, молдавани, росіяни. І хоча це накладає деякий відбиток на політичне життя і ситуацію, все ж рівень довіри до націонал-патріотичних сил в другому турі досяг 65%.

Західно-Центральний регіон (м. Київ, Хмельницька, Житомирська, Київська, Черкаська, Кіровоградська, Вінницька області) одностайність свого націонал-демократичного вибору визначив ще на парламентських виборах 2002р. (у попередніх виборчих кампаніях ці області часто мали локальний чи ситуативно зорієнтований політичний вибір). В першому турі за кандидата від демократичних сил тут висловилося близько 62% респондентів, а в другому – 77%. Ці цифри також мають суттєве обґрунтування. Це найбільш традиційна територія української державності. Водночас регіон є давнім геополітичним центром, який виконує державницьку функцію на чолі з столицею України – Києвом. Місто є взаємосплетінням політичних сил різних регіонів України, вузлом інтенсивної політичної боротьби різних, особливо крайніх сил і практично є головним політичним представником України у зовнішньому світі.

В черговий раз результати останніх екзит-полів підтвердили окремішність Східного регіону, у складі Донецької та Луганської областей. На геополітичне обличчя регіону надзвичайно сильно впливає два фактори – велика частка російського населення і високий рівень урбанізації. Антиукраїнська політика навіть в роки Незалежності переслідує антидержавницьку та проросійську позицію, звичайні економічні страйки перетворюються в політичні, висловлюються вимоги подвійного громадянства, прозорості та відкритості державного кордону з Росією, державної двомовності, знову відроджується ідея сепаратизму, що має свій черговий прояв у територіальній окремішності. Реакційність регіону відслідковується і в результатах екзит-полу, що має показники 6-12% відповідно у першому та другому турах.

Окремо виділяється Північно-Східний район, в складі Дніпропетровської, Полтавської, Сумської та Харківської областей. Територія характеризується двозначністю – з одного боку даються ознаки близькості до сучасної державної території Росії, а з іншого – це регіон корінного і досить стійкого впливу українства. Водночас, це потужний економічний регіон України, що в значній мірі визначає господарське обличчя країни. І в ході екзит-полів це єдиний регіон держави, що має суттєву відміну в ключових показниках. Якщо Полтавська та Сумська області віддали перевагу не традиційним, як для себе, націонал-демократичним спрямуванням (понад 53% опитаних), то два південних регіони мали проросійське забарвлення в електоральному виборі (22%). Це обумовило стик політичних інтересів на даній території.

Південний район як національна українська територія є наймолодшим. Етнічно це

також неоднорідний регіон, що має складну політичну історію. Ідея від'єднання стимулювалась тут під різним приводом впродовж багатьох років. Підсвідомо за роки Незалежності це формувало різноманітну політичну орієнтацію, яку важко назвати стабільною або послідовною. Навіть результати екзит-полів засвідчують цю нестійкість – якщо в першому турі за націонал-патріотичні сили виступили менше 24% опитаних, то в другому – понад 30%.

Таким чином, екзит-пол виступає науково-обґрунтованою, всебічною інформацією про майбутній розвиток тих чи інших політичних процесів і розробкою на цій основі відповідних стратегічних і тактичних основ політичної діяльності. Останні дослідження підтвердили формування з сучасних позицій новітнього та цілісного розуміння української нації, з обов'язковим врахуванням субрегіональних відмінностей. Причому деструктивним елементом, що не сприяє консолідації нації, виступає не поліетнічність території загалом, а переважання однієї, некорінної національної меншини на значній території.

Література:

1. Бекешкіна. І. Екзит-пол для України та «екзит-пол» для Путіна // газ. «Дзеркало тижня», 27.11.2004, -№48. – С. 3.
2. Воронкова В.Г. Соціально-економічне прогнозування. – К.: ВД «Професіонал», 2004. 288с.
3. Головатий М.Ф. Соціологія політики. –К.: МАУП, 2003. – 504с.
4. Селіна Т. Екзит-пол: ходіння по муках // газ. «Дзеркало тижня», 6.11.2004, -№45. – С. 1, 3.
5. Соціально-економічна географія України // за ред. проф. Шаблія О.І. – Львів: Світ, 2000. – С. 132- 140.

Summary:

A. Kuzyshyn.

The article exposes the features of analysis of previous results in an electoral process. A comparison is made and explanation of regional differences of results exit-poll.